

Datum : 21 augustus 2018 DM nr. 14213959
Aan : De heer Carlo Rutjes (fractie Water Natuurlijk)
Van : College van dijkgraaf en hoogheemraden
Betreft : Beantwoording van uw schriftelijke vragen ingevolge artikel 40 RvO betreffende
Briefrapportage RIVM effecten rubbergranulaat
CC : Overige leden algemeen bestuur

Inleiding

RIVM en de STOWA hebben onderzoek gedaan naar de milieueffecten van kunstgrasvelden van rubbergranulaat. Uit deze onderzoeken wordt geconcludeerd dat de milieueffecten beperkt zijn. Toch is er reden tot zorg, omdat op enkele locaties verhoogde concentraties van stoffen zijn aangetroffen. Daarom raadt HDSR het gebruik van rubbergranulaat bij de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden af. Voor bestaande kunstgrasvelden met rubbergranulaat onderzoekt HDSR samen met andere waterschappen, het ministerie van I&W en de eigenaren op welke wijze de milieueffecten voorkomen of zoveel mogelijk beperkt kunnen worden.

Op 11 oktober 2017 heeft Zembla een item uitgezonden over de verontreiniging van de bodem onder kunstgrasvelden. Naar aanleiding van deze uitzending zijn op 12 oktober 2017 in de gecombineerde commissievergadering BMZ/SKK bij de rondvraag vragen gesteld over de milieueffecten van kunstgrasvelden. Rond die tijd waren er net twee onderzoeken (RIVM en STOWA) gestart om de milieueffecten van kunstgrasvelden op de bodem en het drainagewater in beeld te brengen. Namens het college is toen toegezegd om het algemeen bestuur na gereedkoming te informeren over deze onderzoeken (punt 60 van de actiepuntenlijst). Via bestuursinformatiebrief 2018-6 (dd. 4 juli 2018) heeft het college daar invulling aan gegeven. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd op dezelfde 10 sportveldlocaties binnen Nederland. Alle sportveldlocaties hadden zowel kunstgrasvelden als velden met natuurlijk gras. De kunstgrasvelden zijn allemaal al minimaal 10 jaar in gebruik.

Schriftelijke vragen

Naar aanleiding van het RIVM-rapport heeft de fractie Water Natuurlijk op woensdag 18 juli 2018 de volgende schriftelijke vragen gesteld:

“Aan de voorzitter van het AB HDSR,

Recentelijk is van het RIVM een rapport met de volgende titel verschenen:

‘Verkenning milieueffecten rubbergranulaat bij kunstgrasvelden (RIVM Briefrapport 2018-0072)’

In dat rapport is het milieueffect van rubbergranulaat (gemalen autobanden) uit kunstgrasvelden onderzocht. Uit het rapport komt naar voren dat:

- Drainagewater dat uit de kunstgrasvelden in het oppervlaktewater komt vaak giftig is.*
- Het drainagewater onder de velden veel stoffen bevat die in autobanden zitten, zoals zink, kobalt en minerale olie.*
- In een deel van de monsters van drainagewater en waterbodembodem toxische effecten op levende organismen zijn gevonden.*
- De bodem naast kunstgrasvelden soms ernstig vervuild is.*
- Het RIVM aanbeveelt om maatregelen te treffen om de verspreiding van rubberkorrels naar de bermgrond te voorkomen en om de uitstoot van stoffen via het drainagewater te beperken.*

De fractie Water Natuurlijk wil hierover graag de volgende vragen stellen:

- 1. Bent u bekend met het rapport?*
- 2. Hoe beoordeelt u de uitkomsten van het onderzoek?*

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

3. *Op welke manier dient het waterschap, als bevoegd gezag ten aanzien van het waterkwaliteitsbeheer, te handelen nu uit het onderzoek blijkt dat er mogelijk giftige stoffen in het water terecht zijn gekomen? Kunt u hierbij ingaan op het geldende wettelijke kader en op de afwegingen die worden gemaakt?*
4. *Wat is de rol die het waterschap op zich kan en wenst te nemen? Bent u in overleg met de betrokken medeoverheden? Zo ja, kunt u aangeven op welke manier het waterschap en de overige betrokken overheden van plan zijn te handelen? Zo nee, waarom niet?*
5. *Bent u ermee bekend of en hoe andere waterschappen omgaan met de milieueffecten van rubbergranulaat op het water? Zo ja, hoe gaan zij hiermee om?*

Onze fractie zou het waarderen als de antwoorden op de vragen in een eerstvolgende vergadering van de commissie SKK of het AB geagendeerd kunnen worden.

Hoogachtend,
Carlo Rutjes,
Namens de fractie van Water Natuurlijk."

De vragen worden hieronder beantwoord, waarbij voor de leesbaarheid de vragen per antwoord eerst even worden herhaald:

Vraag 1:
Bent u bekend met het rapport?

Antwoord:
Ja, het college heeft kennis genomen van het RIVM rapport en het STOWA-rapport en het algemeen bestuur via bestuursinformatiebrief 2018-6 ook geïnformeerd over deze rapporten

Vraag 2:
Hoe beoordeelt u de uitkomsten van het onderzoek?

Antwoord:
Het is zorgelijk dat er stoffen uit rubbergranulaat worden aangetroffen in de ondergrond onder de kunstgrasvelden, in het drainagewater van deze kunstgrasvelden en in de waterbodem in de sloten direct rond de kunstgrasvelden. Momenteel zijn de negatieve effecten op de ecologie beperkt. In de wateren rondom kunstgrasvelden en in de ondergrond zullen deze negatieve effecten waarschijnlijk toenemen. RIVM adviseert daarom om de verspreiding van rubbergranulaat te voorkomen en de gevolgen van het drainagewater op het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken.
Het waterschap heeft een redelijk goed beeld waar kunstgrasvelden liggen, maar uit welk materiaal deze velden bestaan is van veel velden niet bekend. Ondanks dat de grootte van de problematiek niet geheel in beeld is, is de verwachting dat de gevolgen voor ons watersysteem in zijn geheel beperkt blijven. De mogelijke problemen van kunstgrasvelden concentreren zich voornamelijk in de bodem onder en waterbodem rond de kunstgrasvelden. De verspreiding van afvalstoffen naar andere gebieden in het watersysteem is beperkt, omdat de afvalstoffen zich binden aan zwevend materiaal dat lokaal bezinkt en de uitwisseling met de rest van het watersysteem via kleine slootjes beperkt is.

Vraag 3:
Op welke manier dient het waterschap, als bevoegd gezag ten aanzien van het waterkwaliteitsbeheer, te handelen nu uit het onderzoek blijkt dat er mogelijk giftige stoffen in het water terecht zijn gekomen? Kunt u hierbij ingaan op het geldende wettelijke kader en op de afwegingen die worden gemaakt?

Antwoord:

Het waterschap heeft als bevoegd gezag weinig mogelijkheden om op basis van de nieuwe inzichten lozingseisen op te leggen aan bestaande lozingen vanuit kunstgrasvelden. Deze lozingen waren bij de aanleg van het drainagesysteem niet vergunningplichtig en kunnen met terugwerkende kracht niet vergunningplichtig gemaakt worden, omdat de inzichten over het effect van lozingen zeer beperkt of afwezig zijn.

Voor deze lozingen zijn regels in het Activiteitenbesluit opgenomen. Er geldt een zorgplicht, waarbij eventueel maatwerkvoorschriften kunnen worden gegeven, ook op basis van de nieuwe inzichten. De maatwerkvoorschriften moeten uitvoerig gemotiveerd worden op basis van de vastgestelde situatie ter plaatse.

Voor nieuwe lozingen wordt de recente opgedane kennis meegenomen om te bepalen welke mogelijkheden het waterschap heeft om maatwerkvoorschriften op te leggen aan lozingen vanuit dit type kunstgrasvelden.

Wettelijk kader:

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water stelt dat de huidige chemische en ecologische water(bodem)kwaliteit als gevolg van menselijk handelen niet achteruit mag gaan.

Activiteitenbesluit Milieubeheer

Kunstgrasvelden behoren vrijwel altijd tot een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer en Wabo. Dat betekent dat op het lozen in principe het Activiteitenbesluit van toepassing is. Voor zover via de drainage hemelwater wordt geloosd, betreft het een lozing van afstromend hemelwater (art. 3.3 Activiteitenbesluit). Het lozen van water dat is gebruikt voor beregening valt eerder onder het lozen van grondwater afkomstig van ontwatering (art. 3.2 Activiteitenbesluit). In beide gevallen is er geen watervergunning voor het lozen vereist.

In het Activiteitenbesluit over de zorgplicht staat dat er mogelijk eisen aan de kwaliteit van het te lozen water kunnen worden gesteld in de vorm van een maatwerkvoorschrift. Bovenliggende onderzoeken kunnen aanleiding zijn om maatwerkvoorschriften op te stellen voor aan te leggen kunstgrasvelden. Hoe deze maatwerkvoorschriften er precies uit gaan zien, wordt afgestemd met de STOWA en Unie van Waterschappen. Mogelijk dat er op basis van dit onderzoek landelijke richtlijnen worden opgesteld voor de af- en ontwatering van kunstgrasvelden van rubbergranulaat.

Watertoets

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is een initiatiefnemer verplicht advies te vragen bij de waterbeheerder. In dit advies geeft waterbeheerder HDSR onder andere advies geven over de waterkwaliteitseisen van lozingswater. In onze adviezen aan initiatiefnemers gaan we het potentieel waterkwaliteitsrisico van kunstgrasvelden van rubbergranulaat meenemen.

Huidige praktijk HDSR lozingen vanuit kunstgrasvelden

In de huidige praktijk van HDSR wordt ingezet op de zorgplicht gebaseerd op de kennis die tot nog toe over kunstgrasvelden met rubbergranulaat bekend was. De zorgplicht houdt in dat voor lozingen uit kunstgrasvelden algemene richtwaarden worden gehanteerd. Als voldaan wordt aan deze richtwaarden, wordt verondersteld dat aan de zorgplicht wordt voldaan. Concreet betekent deze zorgplicht bij lozen op oppervlaktewater:

- het gehalte onopgeloste stoffen ten hoogste 50 mg/l bedraagt;
- als gevolg van het lozen geen visuele verontreiniging optreedt.

HDSR stemt het toekomstig beleid af met de STOWA en Unie van Waterschappen. (zie verder het antwoord bij vraag 5).

Vraag 4:

Wat is de rol die het waterschap op zich kan en wenst te nemen? Bent u in overleg met de betrokken medeoverheden? Zo ja, kunt u aangeven op welke manier het waterschap en de overige betrokken overheden van plan zijn te handelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Het waterschap wil proactief deze problematiek oppakken. Het waterschap stelt zich bij deze problematiek actief op om de betrokken medewerkers te wijzen op de mogelijke risico's bij lozingen vanaf kunstgrasvelden met rubbergranulaat. Ook stellen wij gemeenten, provincies en initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen op de hoogte van de mogelijke risico's en trekken waar mogelijk samen op.

Onderwerp Baggeren:

- boodschap: extra aandacht bij monstername baggeren op probleemstoffen rond kunstgrasvelden met rubbergranulaat: benzadinolen en zware metalen, koper, zink en kobalt.

Onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling

- boodschap: negatief adviseren om kunstgrasvelden met rubbergranulaat aan te leggen. Eventueel in advies maatwerkvoorschriften opnemen zodra deze afgestemd zijn met andere waterschappen, STOWA en/of Unie van Waterschappen

Onderwerp Vergunningverlening en Handhaving

- boodschap: om water(bodem)verontreiniging zoveel mogelijk te voorkomen aanvragers informeren over mogelijke gevolgen van de bedoelde lozingen en, wanneer dit noodzakelijk blijkt, te informeren over eventueel te nemen maatregelen. Bij nieuwe aanvragen of meldingen worden de beide rapporten bij de beoordeling betrokken.

Onderwerp Onderzoek:

- samen met gemeenten de huidige situatie inventariseren door het aantal kunstgrasvelden met rubbergranulaat in ons beheergebied in beeld te brengen. Op deze wijze krijgen waterschap en gemeenten een beeld van de omvang van de mogelijke problematiek, het type locaties en de kwetsbaarheid van de locaties. De onderzoeksresultaten geven waterschap en gemeenten handvatten om te bepalen of aanvullende acties nodig of wenselijk zijn.

Vraag 5:

Bent u ermee bekend of en hoe andere waterschappen omgaan met de milieueffecten van rubbergranulaat op het water? Zo ja, hoe gaan zij hiermee om?

Antwoord:

Beide onderzoeken geven een eerste indicatie van de milieueffecten van kunstgrasvelden van rubbergranulaat. Er wordt geconcludeerd dat de milieueffecten beperkt zijn, maar dat er wel reden tot zorg is. De staatssecretaris Van Veldhoven van I&W onderschrijft deze boodschap (brief aan Tweede Kamer van 3 juli 2018, briefnr. 186). Samen met de bevoegde overheden en andere betrokken instanties wil ze bekijken of verder onderzoek noodzakelijk is bij bestaande kunstgrasvelden en nagaan hoe milieueffecten van kunstgrasvelden voorkomen of beperkt kunnen worden. Ze verwijst ook naar de bevoegde instanties om de eigenaren van de kunstgrasvelden aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Verder onderzoek moet nog uitwijzen wat de precieze omvang van dit milieueffect is.

Tot nu toe voeren waterschappen geen gezamenlijk actief beleid op deze problematiek. Omliggende waterschappen (Rivierenland, Vallei & Veluwe, Waternet) handelen ten aanzien van deze lozingen op gelijke wijze als huidige praktijk bij HDSR.

HDSR stemt daarbij zijn beleid zoveel mogelijk af met andere waterschappen en dringt er bij de STOWA en/of de Unie van Waterschappen op aan om landelijke richtlijnen op te stellen voor kunstgrasvelden met rubbergranulaat als dit noodzakelijk blijkt, bijvoorbeeld door met richtwaarden te komen die waterschappen kunnen opnemen in maatwerkvoorschriften voor lozingen van drainagewater van kunstgrasvelden met rubbergranulaat. Deze richtlijnen gebruikt HDSR vervolgens voor verdere uitwerking in zijn eigen beleid.

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

Tenslotte is in artikel 40, lid 5, van het Reglement van Orde m.b.t. het eventuele vervolg op de beantwoording van de schriftelijke vragen het volgende bepaald:

“De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende vergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde vergadering, na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen nadere inlichtingen vragen omtrent het door de voorzitter of door het college gegeven antwoord, tenzij het algemeen bestuur anders beslist.”

U kunt dus op deze wijze desgewenst reageren op het gegeven antwoord.